

**แนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการสำหรับนักศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา**
**Guidelines For Development Of Integrated Teaching Methods
For Students In Mahamakut Buddhist University; Lanna Campus**

พระครูสมุห์ธนโชติ จิรธมฺโม, พระมหาวิโรเดช จะปา
อุเทน ลาพิงค์, ทรงศักดิ์ พรหมดี, โพน นามณี

Phrakhrusamu Thanachot Ciradhammo, Phramahaviradej Japah

Uten Larping, Songsakdi Promdee, Phon Namanee

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus

ประภาศิริ ศรีภมร

Prapasiri Sripamorn

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Chiang Mai Rajabhat University

Corresponding Author, E-mail: Thailand E-mail: thachot@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 นักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง ชั้นปีที่ 3 จำนวน 83 รูป/คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย 2) คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1) แบบสอบถาม ใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูล 2) แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.31) อันดับแรก แนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านผู้สอน ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.33) และได้เสนอแนวทางการพัฒนาไว้ว่า ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดวิเคราะห์ อยู่เสมอ รองลงมา แนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.29) และได้เสนอแนวทางการพัฒนาไว้ว่า ควรใช้ภาษาที่เหมาะสม มีศิลปะสร้าง

ความเข้าใจให้ถูกต้อง อันดับสามแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านวิธีการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.26) และได้เสนอแนวทางการพัฒนาไว้ว่า ควรต้องให้ศึกษานอกสถานที่ สร้างโลกทัศน์ เปิดวิสัยทัศน์ อันดับสี่แนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.37) และได้เสนอแนวทางการพัฒนาไว้ว่า ควรเพิ่มช่องทางในการค้นคว้าหนังสือ ส่วนแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านผู้เรียน อยู่อันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.31) และได้เสนอแนวทางการพัฒนาไว้ว่า ควรใส่ใจในความแตกต่างมุ่งให้ความสำคัญในศักยภาพของมนุษย์

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, การเรียนการสอน, วิทยาเขตล้านนา

Abstract

The objective of this research article was to search for guidelines for development of integrated teaching methods. The samples were 1) 83 third-year students of faculty of social sciences, department of government selected by simple random sampling and 2) 4 experts by specific selection. The tools used for collecting data were 1) questionnaire by using statistics, percentage, mean and standard deviation in data analysis, and 2) interview. The data analysis was done in descriptive manner.

The results of the research showed that the sample agreed with guidelines for development of integrated teaching methods in overall level at the highest level ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.31). Firstly, the guideline for development of integrated teaching methods for teachers ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.33), they proposed guideline for development that teachers should encourage students to have analytical thinking at all times. Secondly, the guideline for the development of integrated teaching methods in content ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.29), they proposed guideline for development that students should use appropriate language and artistically created correct understanding. Thirdly, the guideline for development of integrated teaching methods ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.26), they proposed guideline for development that students should have field study, create worldview and have open vision. Fourthly, the guideline for

development of integrated teaching methods in environment ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.37), they proposed guideline for development that students should be given more chances in researching books. As for guideline for development of integrated teaching methods for learners which ranked last ($\bar{X}$ = 4.39, S.D. = 0.31), they proposed development guidelines that teachers should pay attention on students' differences and focus on human potentials.

Keywords: Guideline for development, Learning and teaching, Lanna Campus

วัตถุประสงค์

1) เพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

บทนำ

ปัจจุบันสถาบันการอุดมศึกษา ได้ให้ความสำคัญกับแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการ เพื่อสนับสนุนนักศึกษาให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยรูปแบบของนวัตกรรมที่เกิดขึ้น นั้นต้องสร้างให้นักศึกษาได้ใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ และการคิดเชิงสร้างสรรค์ รวมถึงสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปเชื่อมโยง เข้ากับการใช้ชีวิตประจำวันและอยู่ร่วมสังคม อันจะช่วยให้นักศึกษาได้รับประสิทธิผล สูงสุด โดยทบทวนรูปแบบการเรียนการสอน เทคนิควิธีการเรียนการสอน สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ทำให้คณาจารย์มีโอกาสพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการทางพระพุทธศาสนา ตามปรัชญาของมหาวิทยาลัยได้ เร่งพัฒนาบุคลากรด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ให้สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เป็นการปรับปรุง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่ใช้ในปัจจุบัน ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

เพื่อประโยชน์ในการรักษามาตรฐานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และการรับรองวิทยฐานะ ให้การบริหารงานด้านวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐาน ผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทาง ปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการ

วิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ ตัวบ่งชี้เป็นการประเมินคุณภาพบัณฑิตในมุมมองของผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งจะทำให้ศึกษามีแรงกระตุ้น เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ (สุพรรณ น้อยนคร, รุจโรจน์ แก้วอุไร และนฤมล รอดเนียม, 2562 : 362) ได้ศึกษา การส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐานบูรณาการกับเพชบุ๊ก พบว่าการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาตามความสนใจของตนเอง โดยอาศัยวิธีการใช้เทคโนโลยีและสื่อสารทางการศึกษามาใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ด้วยวิธีการลงมือปฏิบัติจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของจรรยา เณิมทอง(2562 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาแนวทางปฏิบัติ 6 หลักการในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า แนวทางปฏิบัติ 6 หลักการของการประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยการบริหารการจัดการเรียนการสอน การจัดรายวิชาการเรียนการสอน กระบวนการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาอาจารย์และนักศึกษา และการพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพของคณาจารย์ และนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ให้มีฐานสมรรถนะที่มั่นคง ยั่งยืนต่อการดำรงชีวิต สามารถการพัฒนาตนเอง ครอบคลุม สังคม และประเทศชาติ ซึ่งทวนทอง เขาวงกิตพิงศ์, สมชัย วงษ์นายะ (ทวนทอง เขาวงกิตพิงศ์, สมชัย วงษ์นายะ, 2561: 45-109) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร พบว่า 1) การสนับสนุนจากครอบครัวโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้ปกครองสนับสนุนด้านการเงินเพื่อการเรียนอย่างพอเพียง ผู้ปกครองเป็นกำลังใจในเรื่องเรียน และผู้ปกครองให้กำลังใจเมื่อข้าพเจ้าท้อแท้หรือผิดหวังเกี่ยวกับการเรียนหรือเรื่องต่างๆ 2) คุณภาพการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก ได้แก่ อาจารย์ส่วนใหญ่ชี้แจงจุดมุ่งหมายของการเรียน ในแต่ละครั้งอย่างชัดเจนก่อนเริ่มการสอน อาจารย์ส่วนใหญ่เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามเมื่อไม่เข้าใจ และอาจารย์ส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถในรายวิชาที่สอน 3) สิ่งแวดล้อมในการเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก ได้แก่ สถานที่สำหรับจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนมีเพียงพอ ระบบการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และห้องเรียนส่วนใหญ่มีสภาพถูกสุขลักษณะ โปร่ง สะอาด อากาศถ่ายเทได้ดี

เนื่องจากครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญทางสังคมที่ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ เป็นแหล่งที่ช่วยปลูกฝังพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ดีงาม และเป็นแหล่งที่บุคคลสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต พ่อแม่ ผู้ปกครอง จึงมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระ วงศ์สวรรค์ (วีระ วงศ์สวรรค์, 2559 : 95-104) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่เป็นตัวบ่งชี้ว่าการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลว โดยเฉพาะวิชาที่เป็นแกนของหลักสูตร โดยปัจจัยด้านผู้ปกครองต้องเข้มงวดดูแลเอาใจใส่ สังเกตพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด สร้างความอบอุ่นให้กับครอบครัว ทำตนให้เป็นแบบอย่าง ด้านนักเรียนต้องปลูกฝังความรับผิดชอบ สร้างวินัยให้ตนเอง ปลูกจิตสำนึกให้มีคุณธรรม ด้านครูผู้สอนต้องเสียสละ มีจิตสำนึกของความเป็นครู ตามจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นต้น ซึ่งธีรภัทร กุโลภาส (ธีรภัทร กุโลภาส, 2560: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสุขของนักเรียน : กรณีโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย พบว่า 1) นักเรียนมีความสุขระดับมากในทุกด้าน โดยด้านที่มีความสุขสูงสุดคือ ด้านครอบครัว รองลงมาคือ ด้านเพื่อนและด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยตามลำดับ ด้านที่นักเรียนมีระดับความสุขน้อยที่สุดคือ ด้านโรงเรียน 2) ปัจจัยภูมิหลังที่มีอิทธิพลต่อความสุขของนักเรียน ได้แก่ ผลการเรียน อาชีพผู้ปกครอง และสภาพครอบครัว 3) เมื่อควบคุมอิทธิพลของสภาพครอบครัวและอาชีพผู้ปกครองให้มีค่าคงที่แล้ว ความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและนักเรียน สิ่งแวดล้อมทางสังคมของโรงเรียน กฎและระเบียบวินัย ทำลายความสุขของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความสุขของนักเรียนโดยรวมได้ร้อยละ 37.3 เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของ พระมหาปริยญา วรญาโณ (ทศช่วย), พระครูสุธีคัมภีร์ญาณ, วิ. และประยูร แสงใส (พระมหาปริยญา วรญาโณ (ทศช่วย), พระครูสุธีคัมภีร์ญาณ, วิ. และประยูร แสงใส, 2559: 121) ที่ได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้หลักไตรสิกขาเป็นฐานของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่าตามระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2546 ต้องจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรจัดให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง ครูควรเป็นพี่เลี้ยงทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เกิดความเข้าใจเป็นประสบการณ์ และสามารถนำความรู้ไปบูรณาการใช้ใน

ชีวิตประจำวัน และมีคุณสมบัติตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ควรปรับกระบวนทัศน์ (Paradigm) ในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละด้าน คือ 1) ครูผู้สอน 2) หลักสูตร ยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับบริบท 3) กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับหลักไตรสิกขา 4) สื่อการเรียนรู้ และ 4) การวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของกานต์วี บุขยานนท์ (กานต์วี บุขยานนท์, 2559 :172) ที่ได้ศึกษารูปแบบการสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของสมอง (Brain-Targeted Model) กับการพัฒนาสมองและการเรียนรู้ พบว่าครูควรหาวิธีการที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเรียกสิ่งที่เรียนไปในห้องเรียน และจากการทำงานที่มอบหมายกลับมาใช้อย่างคล่องแคล่ว กลยุทธ์อย่างหนึ่งคือการสอบย่อย แต่การเรียกข้อมูลกลับมาใช้ไม่จำเป็นจะต้องเป็นการประเมิน นักเรียนจะเรียกข้อมูลมาใช้ได้คล่องแคล่ว เมื่อมีการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อแก้ปัญหา หรือเพื่อตรวจสอบ วิพากษ์วิจารณ์สิ่งที่นักเรียนเรียนรู้ ผู้สอนสามารถสนับสนุนให้นักเรียนโต้แย้งความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป ตลอดจนนำเสนอสรุปความรู้ของตนโดยใช้สื่อผสม อภิปรายเนื้อหาหน้าชั้นเรียน หรืออภิปรายทางสื่อออนไลน์ต่างๆ ส่วนพระรุ่งธรรม โชติธมโม (พระรุ่งธรรม โชติธมโม (หลักคำ), 2562: 32) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาจริยธรรมให้แก่นักเรียนโรงเรียนในตำบลหาดแพง อำเภอสว่างนครราชสีมา จังหวัดนครพนม พบว่าหลักไตรสิกขา ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งเป็นหลักการในการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน โดยกระบวนการพัฒนาจะต้องพัฒนารอบด้านทั้ง 4 ด้านไปพร้อมกัน เรียกว่าภาวนา 4 คือ การปฏิบัติด้านกาย ด้านศีล ด้านสมาธิ ด้านปัญญา โดยนำทั้งหลักไตรสิกขาและภาวนา 4 มาประยุกต์และบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่ม เป็นการพัฒนาที่สมบูรณ์ ทั้งในด้านความรู้ คุณธรรมและจริยธรรม อันจะเป็นผลทำให้เด็กนักเรียนได้รับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม แบบสันติวิธี ที่เรียกกันว่า ภาวิต 4 คือ ผู้มีกาย มีศีล มีสมาธิ มีปัญญาที่พัฒนาแล้ว ดังนั้น เมื่อเวลาที่มนุษย์มีกิจกรรมหรือการกระทำอะไรก็จะมี การปฏิบัติหลักภาวนา 4 อยู่เสมอ เช่น เมื่อทำงานต้องมีสมาธิในการทำงาน เมื่อต้องการแก้ปัญหาที่ต้องใช้ปัญญา และด้านร่างกายก็ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยทุกครั้งในการใช้ตา หู จมูก ลิ้น และกาย ในการปฏิบัติธรรมถือว่า มีศีล มี สมาธิ มีปัญญาครบ เป็นการพัฒนาพฤติกรรม พัฒนาจิต และพัฒนาปัญญาอย่างสมบูรณ์ การสร้างปัญญาเป็นกระบวนการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ทำให้ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจ มีปัญญาสามารถใช้ชีวิตที่ดี โดยกำหนดให้มุ่งพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อรองรับการเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีในอนาคต

ฉะนั้น คณะผู้วิจัยเห็นความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องแสวงหาแสวงหาแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการสำหรับนักศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามทิศทาง

ที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคต สอดคล้องกับหลักสูตร ศาสนศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) (คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา, 2560: 57) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ด้านการผลิตบัณฑิตว่า พันธกิจที่สำคัญที่สุดของสถาบันอุดมศึกษา คือการผลิตบัณฑิตหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ในวิชาการและวิชาชีพ มีคุณลักษณะตามหลักสูตรที่กำหนด บัณฑิตระดับอุดมศึกษาจะต้องเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึก และความรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมืองและพลโลก มีคุณลักษณะตามอัตลักษณ์ของสถาบันว่า “บัณฑิตมีความรอบรู้ในหลักพระพุทธศาสนาและสามารถเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่สังคมในระดับชาติหรือนานาชาติ” จึงได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

1) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1.1) กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง ที่ลงทะเบียนในภาคเรียนที่ 1/2560 มีจำนวน 83 รูป/คน โดยการใช้สุ่มอย่างง่าย

1.2) กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ คือ คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่รับผิดชอบในการเรียนการสอนรายวิชาในภาคเรียนที่ 1/2560 โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1) เครื่องมือแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการ

2.2) เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยแบ่งเป็นออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการ

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามแล้วจึง

ได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถาม แล้วลงรหัส บันทึกข้อมูลลงเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

(1) สถิติในการใช้วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ

(2) สถิติในการใช้วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จะใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ดังนี้

(1) นำข้อมูลที่ได้จากการจัดระเบียบแล้วมาทำการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบความเกี่ยวข้อง ความสัมพันธ์กันระหว่างปัจจัยต่างๆ

(2) นำข้อมูลย่อยต่างๆ ที่ได้คัดแยกและจัดระเบียบแล้วมารวมกันเป็นกลุ่มๆ ตามลักษณะของความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน

(3) ตีความ (Interpretation) และสรุปความ (Conclusion) จากข้อมูลที่ได้ค้นคว้ามาเพื่อให้เห็นถึงแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการ

ผลการวิจัย

การนำเสนอข้อมูล โดยคณะผู้วิจัยได้แยกประเด็นหลักๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ซึ่งมีอยู่ 5 ด้าน ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามปลายปิด (Close-ended Question) เพื่อวัดระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการ ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านเนื้อหา

ด้านเนื้อหา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์	4.29	0.70	มากที่สุด
2. ความครอบคลุมของเนื้อหาที่เรียน	4.45	0.61	มากที่สุด
3. ความง่ายของเนื้อหา	4.64	0.55	มากที่สุด
4. การเรียงลำดับของเนื้อหา	4.65	0.57	มากที่สุด
รวม	4.51	0.29	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านเนื้อหา อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.51 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.292 ซึ่งมีระดับปัจจัยด้านเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่

กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านเนื้อหาไว้ว่า ควรเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยและพื้นฐาน ภูมิหลังของนักศึกษา จำเป็นต้องมีตัวอย่าง การถ่ายทอดต้องมีศิลปะที่สร้างความเข้าใจให้ถูกต้อง ชัดเจนไม่คลุมเครือมีกิจกรรมการประเมินผลก่อนหรือหลังเรียนตามความเหมาะสม ต้องมีความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์ ครอบคลุมของเนื้อหาที่เรียน ความยากง่ายของเนื้อหาการเรียนลำดับเนื้อหาพัฒนาวิธีการถ่ายทอด ปลูกฝังศีลธรรมในหลักคิดด้วยเทคนิคการสอนที่ชวนติดตาม สร้างสรรค์ และทำให้นักศึกษาเห็นคุณประโยชน์ ทุกซ์ โทษ ภัยได้ชัดเจน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านวิธีการเรียนการสอน

ด้านวิธีการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. วิธีการบรรยาย	4.31	0.71	มากที่สุด
2. วิธีการนำเสนอในชั้นเรียน	4.70	0.46	มากที่สุด
3. วิธีการอภิปรายในชั้นเรียน	4.43	0.64	มากที่สุด
4. วิธีการเรียนที่ใช้กรณีศึกษา	4.58	0.57	มากที่สุด
5. วิธีการทำกิจกรรมกลุ่ม	4.36	0.62	มากที่สุด
รวม	4.48	0.26	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านวิธีการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.48 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.261 มีระดับปัจจัยด้านวิธีการเรียนการสอน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ วิธีการนำเสนอในชั้นเรียน วิธีการเรียนที่ใช้กรณีศึกษา และวิธีการอภิปรายในชั้นเรียน

กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านวิธีการเรียนการสอนไว้ว่า ควรต้องให้ศึกษานอกสถานที่ สร้างโลกทัศน์ เปิดวิสัยทัศน์ กิจกรรมนี้สำคัญจำเป็น การสร้างบรรยากาศเสมือนจริงให้นักศึกษาได้นำเสนอหรือเป็นผู้เตรียมการสอน อาจใช้วิธีการบรรยาย วิธีการนำเสนอในชั้นเรียน วิธีการอภิปราย ในชั้นเรียน วิธีการทำกิจกรรมกลุ่ม วิธีการเรียนที่ใช้กรณีศึกษาโดยบุคคลผู้สร้างความดีมีคุณธรรมเป็นต้นแบบ วิธีการเรียนการสอนที่ดีจะเพิ่มคุณค่าในชีวิต สร้างความกระตือรือร้น ขวนขวาย ลงมือปฏิบัติด้วยหลักจิตวิทยาและรูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้าน ผู้สอน

ด้านผู้สอน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ความรู้ความสามารถของผู้สอน	4.61	0.51	มากที่สุด
2. การเตรียมการสอน	4.69	0.47	มากที่สุด
3. วิธีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน	4.36	0.67	มากที่สุด
รวม	4.55	0.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.55 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.326 ซึ่งมีระดับปัจจัยด้านผู้สอน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การเตรียมการสอน ความรู้ความสามารถของผู้สอน และวิธีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน

กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านผู้สอนไว้ว่า ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดวิเคราะห์ห้อยู่เสมอ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมุ่งเน้นการจูงใจผู้เรียนทุกๆ คน ด้วยความรู้ความสามารถของผู้สอน การเตรียมการสอน ผู้สอน ควรใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยคำนึงถึง

ความแตกต่างของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติที่พร้อมที่จะประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี รวมทั้งควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ด้วยการกระทำมากที่สุด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีมีกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านผู้เรียน

ด้านผู้เรียน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. มีความรัก ความภาคภูมิใจมากที่ได้เรียนวิชานี้	4.40	0.60	มากที่สุด
2. ขยันอ่านหนังสือล่วงหน้าในเนื้อหาที่จะเรียนในครั้งต่อไป	4.43	0.63	มากที่สุด
3. ผู้เรียนมีความสนใจและตั้งใจเรียนวิชาพุทธวิธีไทย อย่างสม่ำเสมอ	4.27	0.73	มากที่สุด
4. ทำให้ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจ มีปัญญาสามารถใช้ชีวิตที่ดีในสังคมอนาคต	4.45	0.65	มากที่สุด
รวม	4.39	0.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.39 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.311 ซึ่งมีระดับปัจจัยด้านผู้เรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ทำให้ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจ มีปัญญาสามารถใช้ชีวิตที่ดีในสังคมอนาคต

กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านผู้เรียนไว้ว่า ควรใส่ใจในความแตกต่าง คัดสรร เรียบเรียงเนื้อหาความยากง่ายต่อความเข้าใจ มุ่งให้ความสำคัญในศักยภาพของมนุษย์และปลูกใจเพิ่มความมั่นคงในจิตใจ มีความรัก ความภาคภูมิใจ โดยเฉพาะผู้เรียนต้องขยันอ่านหนังสือล่วงหน้าในเนื้อหาที่

จะเรียนในครั้งต่อไป มีความสนใจและตั้งใจ ทำให้ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่า
สนใจ มีปัญญาสามารถใช้ชีวิตที่ดีในสังคมอนาคต ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ด้วย
การกระทำให้มากที่สุด ด้วยความสนใจ สนใจ กระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่างๆ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาวิธีการสอน
เชิงบูรณาการด้าน สภาพแวดล้อม

ด้านสภาพแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สภาพของห้องเรียน สะอาด อากาศถ่ายเทได้ดี	4.53	0.57	มากที่สุด
2. ความพร้อมของอุปกรณ์การเรียนรู้ มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ดี	4.52	0.55	มากที่สุด
3. บรรยากาศการเรียนรู้ สงบ ร่มรื่น มีวัฒนธรรมองค์กรที่ดี	4.37	0.60	มากที่สุด
รวม	4.47	0.37	มากที่สุด

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.47 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.369 ซึ่งมีระดับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สภาพของห้องเรียน สะอาด อากาศถ่ายเทได้ดี ความพร้อมของอุปกรณ์การเรียนรู้ มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ดี และบรรยากาศการเรียนรู้ สงบ ร่มรื่น มีวัฒนธรรมองค์กรที่ดี

กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านสภาพแวดล้อมไว้ว่า ควรเพิ่มช่องทางในการค้นคว้าหนังสือ เช่น ตรวจสอบหนังสือออนไลน์ ควรใช้เวลาในการยืมให้รวดเร็ว เช่น สแกนบาร์โค้ด ควรเพิ่มหนังสือในห้องสมุดที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่เปิดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมที่ดีสภาพของห้องเรียนควรสะอาด อากาศถ่ายเทได้ดี ความพร้อมของอุปกรณ์การเรียนรู้ มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ดี บรรยากาศการเรียนรู้ สงบ ร่มรื่น มีวัฒนธรรมองค์กรที่ดี

ตารางที่ 6 สรุปค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการ โดยภาพรวม

แนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. วิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านเนื้อหา	4.51	0.29	มากที่สุด
2. วิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านวิธีการเรียนการสอน	4.48	0.26	มากที่สุด
3. วิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านผู้สอน	4.55	0.33	มากที่สุด
4. วิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านผู้เรียน	4.39	0.31	มากที่สุด
5. วิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านสภาพแวดล้อม	4.47	0.37	มากที่สุด
ภาพรวม	4.48	0.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.31 เรียงลำดับได้ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านผู้สอน ที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.33

3. แนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านเนื้อหา ที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.29

3. แนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านวิธีการเรียนการสอน ที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.26

4. แนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านสภาพแวดล้อม ที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.37

5. แนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านผู้เรียน อยู่อันดับสุดท้าย ที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.31

อภิปรายผล

1. แนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านเนื้อหา ควรเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยและพื้นฐาน ภูมิหลังของนักศึกษา จำเป็นต้องมีตัวอย่าง การถ่ายทอดต้องมีศิลปะที่สร้างความเข้าใจให้ถูกต้อง ชัดเจนไม่คลุมเครือมีกิจกรรมการประเมินผลก่อนหรือหลังเรียนตามความเหมาะสม มีความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์ (คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา, 2560: 57) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ด้านการผลิตบัณฑิตว่า พันธกิจที่สำคัญที่สุดของสถาบันอุดมศึกษาคือการผลิตบัณฑิต หรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ในวิชาการและวิชาชีพ มีคุณลักษณะตามหลักสูตรที่กำหนด บัณฑิตระดับอุดมศึกษาจะต้องเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึก และความรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมืองและพลโลก มีคุณลักษณะตามอัตลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเป็นการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่ใช้ในปัจจุบัน ให้มีความเหมาะสมครอบคลุมของเนื้อหาที่เรียน ความยากง่ายของเนื้อหา การเรียงลำดับเนื้อหาพัฒนาวิธีการถ่ายทอดปลูกฝังศีลธรรมในหลักคิดด้วยเทคนิคการสอนที่ชวนติดตาม สร้างสรรค์ และทำให้นักศึกษาเห็นคุณประโยชน์ ทุกข์ โทษ ภัยได้ชัดเจน เนื้อหาควรเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยและพื้นฐาน ภูมิหลังของนักศึกษา จำเป็นต้องมีตัวอย่าง การถ่ายทอดต้องมีศิลปะที่สร้างความเข้าใจให้ถูกต้อง ชัดเจนไม่คลุมเครือ

2. แนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านวิธีการเรียนการสอน ควรต้องให้ศึกษานอกสถานที่ สร้างโลกทัศน์ เปิดวิสัยทัศน์ กิจกรรมนี้สำคัญจำเป็น การสร้างบรรยากาศเสมือนจริงให้นักศึกษาได้นำเสนอหรือเป็นผู้เตรียมการสอน อาจใช้วิธีการบรรยาย วิธีการนำเสนอในชั้นเรียนวิธีการอภิปรายในชั้นเรียน วิธีการทำกิจกรรมกลุ่ม วิธีการเรียนที่ใช้กรณีศึกษาโดยบุคคลผู้สร้างควมดีมีคุณธรรมเป็นต้นแบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของจรรยา เฉลิมทอง (จรรยา เฉลิมทอง, 2562: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาแนวทางปฏิบัติ 6 หลักการในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า แนวทางปฏิบัติ 6 หลักการของการประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยการบริหารการจัดการเรียนการสอน การจัดรายวิชาการ

เรียนการสอน กระบวนการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้เพิ่มคุณค่าในชีวิต สร้างความกระตือรือร้น ขวนขวายลงมือทำด้วยหลักจิตวิทยาและรูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งวิธีการเรียนการสอนที่ดีจะเพิ่มคุณค่าในชีวิต สร้างความกระตือรือร้น ขวนขวาย ลงมือปฏิบัติด้วยหลักจิตวิทยาและรูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพ

3. แนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านผู้สอน ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดวิเคราะห์อยู่เสมอ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมุ่งเน้นการจูงใจผู้เรียนทุกคน ด้วยความรู้ความสามารถของผู้สอน การเตรียมการสอน วิธีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติที่พร้อมที่จะประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี (คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา, 2560: 57) ผู้สอนสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ด้วยการกระทำให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีมีกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย ดังนั้นผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ด้วยการกระทำให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีมีกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย

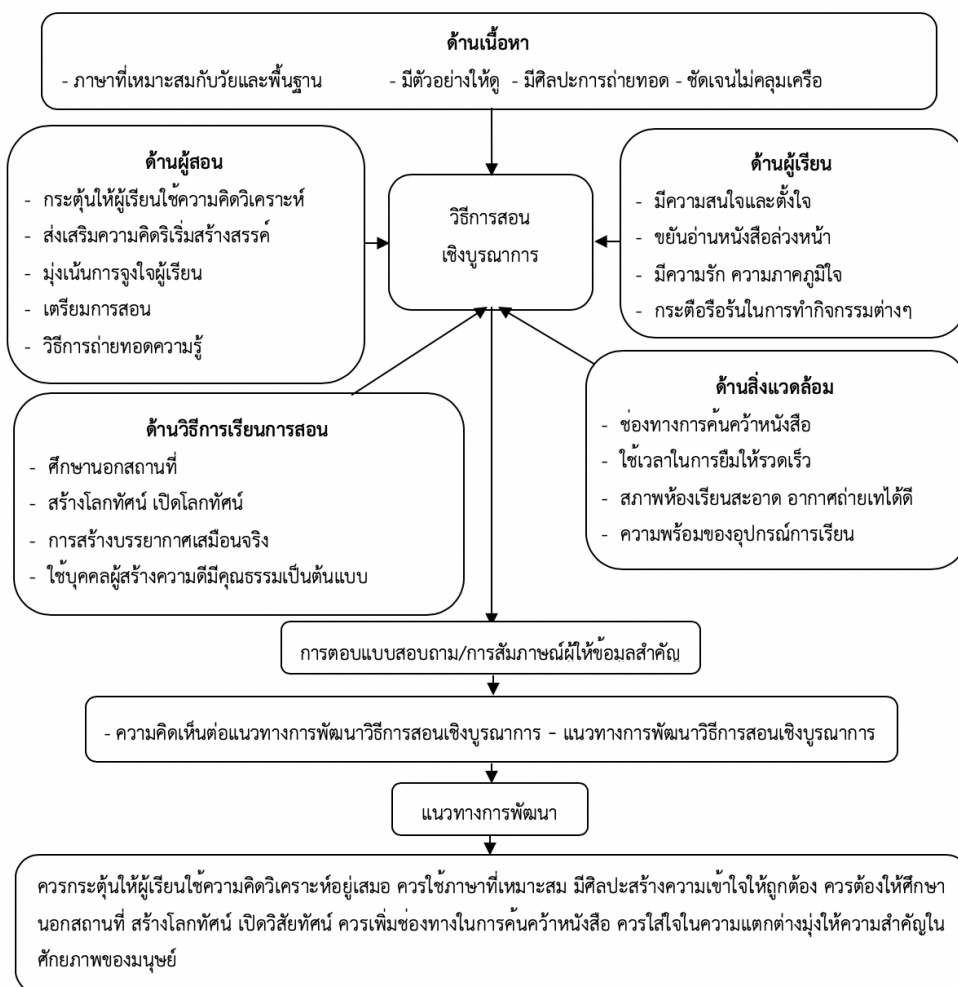
4. แนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านผู้เรียน ควรใส่ใจในความแตกต่าง คัดสรร เรียบเรียงเนื้อหาความยากง่ายต่อความเข้าใจ มุ่งให้ความสำคัญในศักยภาพของมนุษย์และปลูกใจเพิ่มความมั่นคงในจิตใจ มีความรัก ความภาคภูมิใจ ขยันอ่านหนังสือล่วงหน้าในเนื้อหาที่จะเรียนในครั้งต่อไป มีความสนใจและตั้งใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณษา น้อยนคร, รุจโรจน์ แก้วอุไร และนฤมล รอดเนียม (สุพรรณษา น้อยนคร, รุจโรจน์ แก้วอุไร และนฤมล รอดเนียม, 2562: 362) ที่ได้ศึกษาการส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐานบูรณาการกับเพศบุ๋ก พบว่า การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจ มีปัญญาสามารถใช้ชีวิตที่ดีในสังคมอนาคต ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงให้มากที่สุด เพื่อเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบและมีแบบแผน ในลักษณะของการศึกษา สำรอง ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น และสามารถคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีกระบวนการทำงานและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ด้วยความสนใจ สนใจ กระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่างๆ ส่วนที่สำคัญยิ่ง

ผู้เรียนต้องขยันอ่านหนังสือล่วงหน้าในเนื้อหาที่จะเรียนในครั้งต่อไป มีความสนใจและตั้งใจ ทำให้ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจ มีปัญญาสามารถใช้ชีวิตที่ดีในสังคมอนาคต

5. แนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านสภาพแวดล้อม ควรเพิ่มช่องทางในการค้นคว้าหนังสือ เช่น ตรวจสอบหนังสือออนไลน์ ควรใช้เวลาในการยืมให้รวดเร็ว เช่น สแกนบาร์โค้ด ควรเพิ่มหนังสือในห้องสมุดที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่เปิดการเรียนการสอน สภาพของห้องเรียน สะอาด อากาศถ่ายเทได้ดี ความพร้อมของอุปกรณ์การเรียน เป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของธีรภัทร คุโลภาส(ธีรภัทร คุโลภาส, 2560: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสุขของนักเรียน : กรณีโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย พบว่า 1) นักเรียนมีความสุขระดับมากในทุกด้าน โดยด้านที่มีความสุขสูงที่สุดคือ ด้านครอบครัว รองลงมาคือ ด้านเพื่อนและด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยตามลำดับ ด้านที่นักเรียนมีระดับความสุขน้อยที่สุดคือ ด้านโรงเรียน สภาพแวดล้อมที่ดีสภาพของห้องเรียนควรสะอาด อากาศถ่ายเทได้ดี ความพร้อมของอุปกรณ์การเรียน มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ดี บรรยากาศการเรียน สงบ ร่มรื่น มีวัฒนธรรมองค์กรที่ดี

ดังนั้น แนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการสำหรับนักศึกษา ที่จะประสบผลสำเร็จได้นั้นต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ ได้แก่ การวัดด้านการปฏิบัติ : เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถ ในการปฏิบัติหรือทักษะของนักศึกษา โดยมุ่งเน้นให้นักศึกษาแสดงความสามารถ ในรูปของการกระทำจริงให้ออกเป็นผลงาน ต้องใช้ข้อสอบวัดภาคปฏิบัติ ส่วนการวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถ เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ ตลอดพฤติกรรมด้านต่างๆ วัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ สำหรับปัจจัยที่ส่งผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ พฤติกรรมด้านความรู้และความคิดทักษะต่างๆ ที่มีมาในอดีต และคุณลักษณะทางจิตใจ เป็นแรงจูงใจอยากเรียน อยากรู้สิ่งใหม่ๆ คุณภาพทางการเรียนการสอน ประสิทธิภาพการเรียนการสอนได้รับและอยู่สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ล้วนเกื้อหนุนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทางที่พึงประสงค์

องค์ความรู้จากงานวิจัย



สรุป

1. กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดต่อแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านเนื้อหาอันดับแรกประเด็นการเรียงลำดับของเนื้อหา และควรเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยและพื้นฐาน ภูมิหลังของนักศึกษา จำเป็นต้องมีตัวอย่าง การถ่ายทอดต้องมีศิลปะที่สร้างความเข้าใจให้ถูกต้อง ทำให้นักศึกษาเห็นคุณประโยชน์ ทุกซ์ โทษ ภัยได้ชัดเจน
2. กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดต่อแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านวิธีการเรียนการสอนอันดับแรกประเด็นวิธีการนำเสนอในชั้นเรียน และควรต้องให้ศึกษานอกสถานที่ สร้างโลกทัศน์ เปิดวิสัยทัศน์ สร้างบรรยากาศเสมือนจริง โดยบุคคลผู้สร้างความ

ดีมีคุณธรรมเป็นต้นแบบ เพิ่มคุณค่าในชีวิต สร้างความกระตือรือร้น

3. กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดต่อแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านผู้สอนอันดับแรกประเด็นการเตรียมการสอน และควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิด วิเคราะห์ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ด้วยการกระทำให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีมีกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย

4. กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดต่อแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านผู้เรียนอันดับแรกประเด็นทำให้ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจ มีปัญญาสามารถใช้ชีวิตที่ดีในสังคมอนาคต และควรใส่ใจในความแตกต่าง คัดสรร เรียบเรียงเนื้อหาความยากง่ายต่อความเข้าใจ มุ่งให้ความสำคัญในศักยภาพของมนุษย์และปลูกใจเพิ่มความมั่นใจในจิตใจ มีความรัก ความภาคภูมิใจ กระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่างๆ

5. กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดต่อแนวทางการพัฒนาวิธีการสอนเชิงบูรณาการด้านสภาพแวดล้อมอันดับแรกประเด็นสภาพของห้องเรียน สะอาด อากาศถ่ายเทได้ดี และควรเพิ่มช่องทางในการค้นคว้าหนังสือ เช่น ตรวจสอบหนังสือออนไลน์ ควรใช้เวลาในการยืมให้รวดเร็ว สภาพของห้องเรียน มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ดี สงบ ร่มรื่น

ข้อเสนอแนะ

จากการสรุปผลวิจัยและการอภิปรายผลแล้ว มีข้อเสนอแนะที่ควรนำไปใช้ใน 2 ระดับ คือ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) **ด้านเนื้อหา** ควรมีนโยบาย กำหนดโครงสร้างของเนื้อหา ในรายวิชาการเรียงลำดับ ความยากง่ายของเนื้อหาโดยดูภูมิหลังของผู้เรียน

2) **ด้านวิธีการเรียนการสอน** ควรมีนโยบายพัฒนาวิธีการถ่ายทอด ปลูกฝังศีลธรรมในหลักคิดด้วยเทคนิคการสอนที่ชวนติดตาม สร้างสรรค์ และทำให้นักศึกษาเห็นคุณค่าประโยชน์ ทุกข์ โทษ ภัยได้ชัดเจน ควรอนุญาตให้ศึกษานอกสถานที่ สร้างโลกทัศน์ เปิดวิสัยทัศน์การสร้างบรรยากาศเสมือนจริง

3) **ด้านผู้สอน** ควรมีนโยบายจัดหาผู้ที่มีคุณวุฒิ วัยวุฒิ มีวุฒิภาวะของความเป็นครู มีความรับผิดชอบ รู้ตระหนักในบทบาทหน้าที่ มีการเตรียมการสอนที่ดี มีคุณธรรมเป็นต้นแบบ มีจิตวิทยาและรูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพ และกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดวิเคราะห์อยู่เสมอ โดยพร้อมที่จะประพฤติปฏิบัติเป็นคนดีของสังคม

4) **ด้านผู้เรียน** ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้มีการเรียนรู้ด้วยการกระทำ

มากที่สุด ด้วยความสนใจ สนใจ กระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

5) **ด้านสภาพแวดล้อม** ควรมีนโยบายเพิ่มช่องทางในการค้นคว้าหนังสือ เพิ่ม/ขยายสัญญาณอินเทอร์เน็ต ความพร้อมของอุปกรณ์การเรียน มีสิ่งสนับสนุนเรียนรู้ที่ดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรวิจัยเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนแบบบูรณาการเชิงพุทธ
- 2) ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนเชิงบูรณาการ
- 3) ควรวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบทางการเรียนอย่างบูรณาการของมหาวิทยาลัยของรัฐบาลและมหาวิทยาลัยเอกชน

บรรณานุกรม

- กานต์วี บุษยานนท์. (2559). รูปแบบการสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของสมอง (Brain Targeted Model) กับการพัฒนาสมองและการเรียนรู้. **วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี**. 12(2): 172.
- คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา. (2560). **คู่มือการประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- จรรยา เฉลิมทอง. (2562). แนวทางปฏิบัติ 6 หลักการในการจัดการเรียนการสอนระดับ อุดมศึกษาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. **วารสารปัญญาวิวัฒน์**. 9(2): บทคัดย่อ.
- ทวนทอง เขวากิรติพงศ์, สมชัย วงษ์นายะ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. **สัททอง : วารสาร มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)**. 24(ฉบับพิเศษ): 109.
- ธีรภัทร กุโลภาส. (2560). ปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสุขของนักเรียน: กรณีโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย. **วารสารปัญญาวิวัฒน์**. 9(2): บทคัดย่อ.
- พระรุ่งธรรม โชติธมโม (หลักคำ). (2562). การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในกระบวนการ เรียนรู้ เพื่อพัฒนา จริยธรรมให้นักเรียนโรงเรียนในตำบลหาดแพง อำเภอ ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม. **วารสารบัณฑิตพัฒนสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี**. 6(1): 32.
- พระมหาปริญา วรญาณ (ทศช่วย). พระครูสุธีคัมภีรญาณ. วิ. และประยูร แสงใส. (2559). แนวทางการ จัดการเรียนรู้อย่างดีเยี่ยมเป็นสำคัญโดยใช้หลักไตรสิกขาเป็นฐาน ของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตอำเภอมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. **วารสารธรรมทรรศน์**. 6(1): 121.
- วีระ วงศ์สวรรค์. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถม ศึกษา ที่มีผลการ เรียนต่ำ. **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี**. 5 (1): 95-104.
- สุพรรณ น้อยนคร, รุจโรจน์ แก้วอุไร และนฤมล รอดเนียม. (2562). การส่งเสริมการแก้ ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐาน บูรณาการกับเฟซบุ๊ก. **วารสาร ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**. 21(1): 362.